

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58 - GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE



Giro no. 488874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abbon. Dovenetelweg 57a 's-Gravenhage Tel: 6845 41

Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 070 - 275154

W E E K B L A D

=====

nadruk verboden

21e jaargang nr. 40

=====

1 juli 1977

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar, u denkt dus zelf na. Wat u allang weet natuurlijk, evenals het feit, dat het onderwerp uit de zaak moet komen.

DUALITEIT IN DE MENS

=====

De tweeledigheid van de mens is zonder meer konstaterbaar. Elke mens verlangt het een te doen en doet het andere, elke mens spreekt over het goede en doet gemeenlijk het tegenovergestelde. Elke mens denkt wijs te zijn en begaat juist daarvoor vaak grote dwaasheden.

Zo kun je nog wel even verder gaan. Waarmede ik niet wil beweren, dat de mens op zich kwaad is. Hij meent het meestal wel goed. Maar een mens is kennelijk niet in staat te begrijpen, dat er geen absolute waarden bestaan.

Door de konditionering van zijn opvoeding heeft hij geleerd een onderscheid te maken tussen goed en kwaad. Dus streeft hij naar het goede, dat gemeenlijk onbereikbaar blijkt en doet daarom maar het kwade.

De mens heeft geleerd, dat hij aan zijn wereld bepaalde eisen mag stellen en mogelijk zelfs, dat die wereld ook aan hem bepaalde eisen mag stellen. Hij is echter geneigd alles, wat je volgens de opvoeding van de wereld eisen moogt, te beschouwen als een recht. Op het ogenblik, dat dit recht in zijn ogen wordt bedreigd of aangetast, vergeet hij al het andere, zelfs het feit, dat ook hijzelf verplichtingen heeft en ageert onredelijk.

De mens probeert in zich natuurlijk altijd weer tot een kompromis te komen. Hij verbindt dan het beeld van het goede aan zaken, die hij volgens zijn opvoeding als niet juist beschouwt.

Voorbeeld: heel wat mensen stellen, dat eerlijkheid tegenover anderen noodzakelijk is. Zij stellen, dat zij dit ook van harte willen zijn, maar die anderen zijn helaas zo dom, dat het toch wel beter is maar tegen die anderen te liegen. Dit natuurlijk tegen eigen verlangen in en met gevoelens van pijn in het hart.

Wie over deze gespletenheid wil spreken- want dat is het in feite- zal daarbij volgens mij uit moeten gaan van het standpunt, dat een mens niet werkelijk "gespleten" kan zijn. De schijn van verdeeldheid komt voort uit het denken en het gevoelsleven. Maar de mens zelf is en blijft een eenheid.

De mens is een organisch geheel, dat niet gesplitst kan worden. Probeer je dit toch te doen, dan bevindt de betrokkene zich al snel aan onze zijde en heeft daar weer andere problemen.

Ik stel: menselijk dualisme, gespletenheid ook, komen voort uit het menselijke denken. Dit denken op zich is grotendeels medebepalend voor de emotionaliteit, de overgevoeligheid vaak, die de mens toont t.a.v. zichzelf, zowel als t.a.v. de wereld, waarin hij leeft.

Elke mens moet beseffen, dat het geheel van al, wat hij denkt en leeft, voor hemzelf zo geheel volwaardig is. Je kunt dingen denken, waarmee de gehele verdere wereld het niet eens kan zijn. Dit betekent dan, dat je deze zaken de wereld niet aan kunt doen. Maar voor jou zijn zij daarmee nog steeds geen kwaad. Het is geen demon, die je achtervolgt, maar doodgewoon een eigen wijze van reageren op de wereld, die je zult moeten aanvaarden in jezelf. Basta!

Ook in de aanvaarding van de wereld op bepaalde wijze blijken steeds weer zeer persoonlijke tendenzen te bestaan. Schoonheidsgevoelens kunnen b.v. sterk verschillen en soms zelfs strijdig zijn. Kijk maar eens naar heren, die door hun echtgenoten zijn meegetroond naar een balletopvoering.

Maar hun lijdend uiterlijk betekent nog niet, dat een ballet geen schoonheid kan bieden, dat de man danwel de vrouw een verkeerde smaak heeft.

Ook in dit geval geldt, dat elk van hen een eigen beleven, een eigen betekenis en een eigen waarde kent. Deze waarde moet je in anderen aanvaarden. Je moet niet proberen een mens te veranderen, want dat gaat eenvoudig niet. Je kunt ten hoogste en met veel moeite zijn uiterlijk gedrag veranderen en zo de innerlijke strijdigheden van een mens doen toenemen.

Je moet altijd weer beginnen een mens te aanvaarden, zoals hij is. Ook jezelf. Wanneer je dit doet, zullen er nog steeds uitersten voor je blijven bestaan; zaken, die voor jou helemaal verkeerd of geheel goed zijn.

Maar in tegenstelling tot de algemene norm plus de geldende stelling, dat een mens alles, wat goed is moet doen en alles, wat verkeerd heet, zal moeten laten, zal men dan stellen:

Dit is voor mij 't gekende gebied, waarin ik leven kan. Dit is het geheel van de mogelijkheden, impulsen en gedachten, die te samen mijn bestaan vormen. Dan is veel van het dualisme in de mens reeds verdwenen.

Want goed en kwaad zijn in feite geen absolute waarden. Het zijn eerder grenzen, die wij onszelf stellen, of ons door de gemeenschap worden gesteld.

Evenzeer geldt dit voor alle krachten, waarmee een mens te maken krijgt. Mij lijkt het onredelijk en zonderling, dat in

bepaalde religieuze gemeenschappen elke genezing, die niet door gebed alleen bereikt wordt, als slecht en duivels wordt beschouwd, terwijl weer anderen eerder een zekere demonie zien in het werken met gebeden en ritën om genezingen tot stand te brengen, vooral wanneer dit nog gelukt ook.

Ik vind het kolder te zeggen: zo is het nu eenmaal en anders kan het eenvoudig niet zijn, mag het niet zijn. Stel je de dingen zo absoluut, dat is gespletenheid voor een mens niet te vermijden en leeft hij tussen een god en een duivel, die geen van beiden werkelijk bestaan, gedreven door de waan, dat de hel steeds weer dreigt en de hemel steeds weer lokt, zodat men uit zich niet eens meer weet, wat men moet doen of laten.

Elke mens beschikt over bepaalde eigenschappen en kwaliteiten. Je kunt die echter niet van elkaar onderscheiden en uitmaken, dat dit zuiver geestelijk, dat mentaal en weer een andere eigenschap alleen maar stoffelijk van aard is, ook al probeert men steeds weer dit wel te doen.

Iemand, die grote geestelijke gaven vertoont, zal ook lichamelijk daaraan aangepast moeten zijn. Anders kan hij ze niet eens tot uiting brengen. Zeg dus nooit, dat de geest hoog en verheven is, maar de stof zwak en verwerpelijk.

Je kunt alleen stellen: wat ik ben, medeomvattende het geheel van al mijn gevoelens, mogelijkheden, gedachten, de krachten, die er voor mij schijnen te bestaan en zelfs de droomwerelden, waarin ik soms vertoef, vormen te samen mijn wezen en mijn wereld. Zij vormen te samen mijn wezen en werkelijkheid.

Het is duidelijk, dat een dergelijke visie op het bestaan voor heel veel mensen onaanvaardbaar zal zijn. Zij vragen zich af, wat zij dan wel zouden zijn en doen, wanneer dit alles werkelijk waar zou zijn. Dan immers zouden zij een ieder zo veel mogelijk zijn gang moeten laten gaan en zou men geen recht meer hebben tot anderen te zeggen, dat dit niet en dat wel toelaatbaar is. Dit is ondenkbaar voor mensen, die stellen, dat er nu eenmaal orde dient te zijn, terwijl zij zichzelf geroepen achten die orde te bepalen en aan anderen op te leggen.

Zij beseffen kennelijk niet goed, dat de spanningen in een gemeenschap groter zullen worden, naarmate je een sterkere orde aan de leden daarvan oplegt. Zo min als zij schijnen te beseffen, dat de mens meer geneigd is tegen zichzelf verdeeld te geraken en tegen eigen besef in te handelen met alle gevolgen van dien, naarmate er van een meer extreme ordening buiten hem sprake is.

Opvallend is de wijze, waarop juist dergelijke mensen flirten met begrippen, die met hun eigen handelingen strijdig zijn. De meest vrome christenen, die voortdurend bezig zijn de zielen van anderen te redden door hen alle zelfstandigheid te ontnemen, schenken b.v. altijd weer veel aandacht aan de parabel van de verloren zoon.

In hun versie betekent deze, dat je moogt zondigen, wat je wilt, mits je maar rouwmoedig terugkeert in het vaderhuis, waar zij reeds een belangrijke plaats bekleden natuurlijk. Waarbij zij maar liever over het hoofd zien, dat de verloren zoon eerst rouwmoedig werd door al, wat hij beleefd had. Hij was bij zijn terugkeer niet meer dezelfde, die heen ging. Hij

was bij zijn terugkeer het product van alle voorgaande ervaringen en zonder dezen zou hij niet teruggekeerd zijn.

Men kan opmerken, dat dit alles hem dan toch maar zijn erfdeel heeft gekost. Maar dat is dan kennelijk de prijs, die voor de volledige aanvaarding van de Vader aanvaard moet worden.

Je kunt als mens nu eenmaal niet geheel vlekkeloos door het leven gaan en je kunt niet geladen met schuldbewustzijn toch nog het goede doen. Je moet steeds weer kiezen: Wat wil je?

Wil je werkelijk leven? Neem dan elke kracht, elk denkbeeld, elke mogelijkheid en elk gevoel te baat. Aanvaardt deze zaken, voor wat zij zijn: niet een wet, die je de wereld buiten je op kunt en moogt leggen, maar evenmin iets, wat je dient te verwerpen en te veroordelen. Denk ook niet, dat je aan deze zaken kunt ontvluchten.

In elke gemeenschap zien wij de uitersten steeds feller tegenover elkaar staan. In de politiek spreekt men van polarisatie, een aanscherpen van tegenstellingen. In de kerken zien wij een toenemend felle strijd tussen degenen, die alleen formalistisch geloven en aanvaarden op gezag juist achten en de anderen, die God juist in vrijheid van leven en denken voor zich zo dicht mogelijk willen benaderen.

Het dualisme van de mens lijkt verklaarbaar, wanneer je ziet, hoe in zijn wereld de tegenstellingen steeds scherper onderlijnd worden. Maar waar komen die tegenstellingen dan vandaan? Hoe komt dit dualisme van de samenleving in feite tot stand?

De bron zijn de mensen, die overal en steeds weer mener, dat alleen zijn geheel weten, wat moet gebeuren en wat juist is. Waarbij opvalt, dat zij, naarmate zij er minder in slagen zelf volgens hun inzichten te leven, zij hun gevoel van falen trachten te compenseren door anderen te dwingen "goed" te leven. De beste apostel is altijd weer degene, die weet zelf de leer, die hij verkondigt, niet geheel te kunnen volgen. Wat zonderling klinkt, maar toch geheel waar is.

Een menselijke samenleving berust op samenwerking en het tonen van enig begrip voor elkaar. Daarbij zijn regels onvermijdelijk. Maar alleen de regels, waardoor een samenwerken beter mogelijk wordt, zijn aanvaardbaar, meer niet.

Erkent men het recht van anderen zichzelf te zijn en volgens eigen inzichten en gevoelens te leven, zolang dit de gemeenschap niet feitelijk aantast en schaadt, dan valt veel weg, waarmee de mensen hun eigen gedragingen proberen te rechtvaardigen en kan men bij mislukken niet langer te keer gaan tegen anderen. Men kan dan ten hoogste zichzelf verwijten maken. En vooral dit aspect van een vrije samenleving zonder kunstmatige tegenstellingen is voor de doorsnee mens van heden niet aanvaardbaar.

Let wel: de mens wil een bepaald leven voor zich ondergaan. Op het ogenblik, dat dit niet mogelijk is, blijkt pas werkelijk de betekenis van zijn geloof en de stellingen, die hij zo naarstig aan anderen verkondigde.

Een gelovige verliest een kind. Reactie: waarom treft dit nu juist mij? En het antwoord is dan vaak niet, dat dit nu eenmaal voortkomt uit het bestaan zelf. Zij roepen uit: een ander heeft mij dit aangedaan.

Dan roepen zij: ik kan geen God aanvaarden, die dit toelaat, ofschoon zij die God wel wilden aanvaarden, zolang alleen anderen ellende en problemen kenden. Zij zonderen zich in stil verzet tegen de wereld af van het leven en hun verplichtingen. Maar het valt hen kennelijk te zwaar te erkennen: dit is toch een deel van je eigen bestaan, je hebt hierin toch ook zelf een rol gespeeld, dus leef er mee, werk er mee. Zij worden zelfs boos, wanneer je het waagt hen voor te houden: Het is niet juist dit te wijten aan hogere krachten, een noodlot, een ingrijpen van ongeziene machten. Het is een deel van jouw leven. Aanvaardt dan dit deel van je eigen bestaan en maak er het beste van.

Ook de maatschappij als geheel kan niet zo reageren en bestaat in haar moderne vorm vooral dankzij het afwijzen van persoonlijke aansprakelijkheden. Stel je eens voor, dat een ieder in uw land op zou moeten draaien voor zijn eigen fouten!

Een beleidsfout van een bepaalde minister kwam het volk als geheel op rond 150.000.000 gulden te staan. Indien men hem hiervoor aansprakelijk zou stellen, zou hij, al dan niet te samen met zijn beambten, die schade moeten vergoeden. Maar onder die voorwaarden krijg je geen minister meer, nietwaar, want wie zou zo gek zijn om een dergelijk risico te lopen?

Dus moet de gemeenschap de verantwoordelijkheid dragen voor fouten, begaan door enkelingen, zonder dat zij te voren van de beslissingen, gevaren enz. op de hoogte was. De minister blijft een onaantastbaar en eerbaar man, het volk betaalt.

Het gevolg is een maatschappelijk dualisme, waarbij je als minister wel moogt doen, wat een eenvoudig burger ten strengste verboden is en als diplomaat zelfs verplicht bent te handelen op een wijze, die bij een eenvoudig burger bedrog en oplichting wordt genoemd.

Maar wanneer de betrokkenen hun menszijn niet geheel verliezen door hun functie, zal ook voor hen een ogenblik komen, waarop zij de gevolgen bezien en zich afvragen: ben ik niet schuldig? Welke innerlijke erkenning dan onmiddellijk met vele argumenten wordt weggewerkt.

Ouders menen vaak, dat hun kinderen verkeerd handelen. Wanneer dit waar blijkt te zijn, zal menige ouder zich afvragen: Waar heb ik gefaald? Maar heb je wel werkelijk een fout gemaakt en zo ja, welke? Mogelijk zal het kind de schuld van alles zoeken bij zijn ouders, maar wanneer je als ouder werkelijk naar beste weten alles hebt gedaan, waarvan je meende, dat het juist was, altijd en zo goed als je kon, waarom zou je dan de aansprakelijkheid voor de eigenzinnigheid van het kind nog aanvaarden? Je bent jezelf geweest, je hebt je best gedaan. Kon je meer doen?

Altijd weer heeft de mens normen en maatstaven nodig. Waarbij het wonderlijke is, dat men daarbij de nadruk steeds weer verlegt, zodat de zich wijzigende betekenis altijd weer zo schijnt te zijn als op een gegeven ogenblik de mensen het beste uitkomt, waarbij wonderlijke dingen te konstateren zijn.

Toen Musolini die macht greep in Italië, hoorde je de mensen mompelen: Zeker, het systeem is mij niet erg sympathiek, maar nu lopen tenminste daar eindelijk de treinen eens op tijd.

Een wonderlijke reactie, die er op wijst, dat men zich met de feiten niet bezig wenst te houden en dus maar een klein

feit op de voorgrond schuift om de werkelijkheid voor zichzelf daarachter te verbergen.

Zoals men roept: wij moeten eindelijk eens iets gaan doen aan de zuid-molukkers. Maar gelijktijdig ziet men, hoe beide zijden proberen elk begrip voor eigen aansprakelijkheid en schuld te ontwijken. Men handelt aan beide zijden halfhartig. Waarom? Omdat men aan beide zijden wel degelijk beseft, dat er fouten gemaakt zijn.

Dezelfde mensen, die tot anderen nu zeggen: vooral voorzichtig, volg de zachte lijn, zijn degenen, die innerlijk wel weten, wat er in feite verkeerd is gegaan, niet alleen in een verleden, maar ook de laatste tijd. Maar toegeven, dat zij fouten gemaakt hebben, willen zij niet, zodat zij trachten van de reacties van hun geweten een deugd te maken, zeker in de ogen van anderen.

Maar op die wijze bouwt men in de maatschappij steeds weer denkbeelden en motieven op, die niet reëel zijn. Neem een arbeider. Volgens mij zou deze moeten stellen: ik ben mijn loon werkelijk waard, ik werk er hard voor, dus moet ik het ook krijgen. In vele gevallen zeggen arbeiders echter: waarom zou ik zo hard werken, wanneer toch anderen als de directeuren en aandeelhouders van mij profiteren?

Maar dit staat niet zonder meer vast en bovendien heeft hij als arbeider daarmee volgens mij niet veel te maken. Hij verkoopt zijn werkkraft en dient daarvoor te ontvangen, wat die waard is, niet meer en niet minder. En wanneer hij niet met volle inzet werkt, is hij het loon, dat hij ontvangt, in feite niet waard.

Maar ook hier vergeet men, dat men niets met de ander te maken heeft, maar met zichzelf. Ziet men ook over het hoofd, dat je eerst je eigen verplichtingen volledig na moet komen, voor je een ander moogt verwijten, dat deze zich niet geheel aan zijn verplichtingen binnen een aangegaan kontrakt houdt.

Hoe groot is in deze dagen het aantal mensen niet in uw land, die redeneren: Ik leef, dus heb ik recht op dit leven en alles, wat daarvoor nodig is. Ik zelf behoef dus niets te doen. Het is de taak van de gemeenschap er voor te zorgen, dat ik moeiteloos en aangenaam zal kunnen leven.

O, ook die mensen weten innerlijk heel goed, dat zij niet juist handelen. Zij beseffen heel goed, dat zij in feite steeds weer falen. Maar zij aanvaarden dit niet en proberen hun eigen maatschappelijk falen te verhullen door steeds meer eisen aan anderen te stellen.

Alleen: waar blijft dan de werkelijkheid? Ik kan mij voorstellen, dat een mens zegt, dat die werkelijkheid hem geen steek interesseert. Ik heb daar zelfs niets op tegen. Ik kan mij zelfs voorstellen, dat een mens zegt, dat er wel een God is, maar dat die God alleen maar liefde is.

Alleen zal men met de feiten rekening moeten houden en mag men niet alleen van zijn eigen stellingen uitgaan zonder daaraan enig bewijs of enige konsekwentie te verbinden.

Wanneer je stelt, dat God liefde is, moet je je ook af durven vragen, wat Hij nog meer is. Want al, wat op de wereld gebeurt, kan niet alleen voortkomen uit een goddelijke Liefde werkende vanuit een Almachtig Wezen?

Er moet meer zijn dan liefde in dit geval. Wanneer je tenminste de konsekwenties wilt trekken uit alles, wat kenbaar is voor je. Maar ja, dat doet men zelden of nooit, vandaar de overheersende dualiteit in de mens.

Men mens heeft de neiging wat karikaturaal het leven en zichzelf te bezien. Zelfs de grootste nul droomt zichzelf als een soort superman, die met strip-achtige kreten het recht heeft alle vijanden te verdelgen en recht heeft op aanbidding van allen. Daarom stelt hij de wereld eisen, die haar belachelijk voorkomen. Maar je bent nu eenmaal geen superman, maar alleen jezelf.

Waarom, zo vraag ik mij af, dan toch proberen een ander te zijn, steeds weer trachten af te wijken van alles, wat je innerlijk wel degelijk omtrent jezelf weet. Vluchten voor jezelf is het scheppen van tegenstellingen, die je moeilijk kunt verwerken. Het betekent, dat de nadruk wordt gelegd op het dualisme in de mens, waarbij het ik voortdurend heen en weer wordt geslingerd tussen de erkenning van een werkelijkheid, die men in feite niet wil aanvaarden, negatief of demonisch acht en een droom, die men hemels of goed vindt, maar nooit zal kunnen verwezenlijken.

Leef met de feiten. Er zijn mensen, die alleen al door de wijze, waarop zij overtuigd en geheel zichzelfe waren, een stempel op de wereld hebben gedrukt. Je kunt hierbij denken aan b.v. Raspoetin, de monnik, die geen echte monnik was, de wonderdoener, die in feite een heel goed magnetiseur en suggestor was en vooral nooit aarzelde, op zich vertrouwende en aannemende, dat niemand hem werkelijk aankon. De man, die wijn met arsenicum te drinken kreeg en alleen opmerkte, dat de kwaliteit van die drank niet bepaald goed was, zodat zijn vijanden hem uiteindelijk met een aantal kogels om het leven brachten. Maar zelfs na deze aanslag leefde hij nog en kon zijn dood kennelijk niet aanvaarden, voor zij hem als feit overweldigde.

Iemand denkt nu: onkruid vergaat niet. Wat niet erg vleierend is voor degenen, die tot op heden alle spanningen en gevaren van de moderne maatschappij overleefd hebben.

Wees reëel en zeg: een mens is datgene, wat hij in zichzelf ziet, zolang hij daarvan iets waar kan maken. Wanneer een mens werkelijk in zichzelf gelooft, zo is er wel een wereld met vele mogelijkheden, maar voor hem is het bestaan geen zaak meer van goed en kwaad, van absolute waarden en mooie theorieën, die nooit waar worden in de werkelijkheid, die men even fel afwijst, als men zijn droombeelden aanvaardt. Dan is er alleen het leven zelf, bestaande uit gedachten, gevoelens en feiten, die gelijkelijk worden aanvaard en als deel van eigen ik worden beschouwd.

Ik vrees, dat het niet juist is de mensen aan te bevelen nu eindelijk alle remmen maar eens los te gooien. Want de meeste mensen verstaan onder die remmen alleen maar alles, wat hen tijdelijk heeft teruggehouden van de vervulling van hun begeerten.

Indien ik die raad toch zou geven, zou ik daarmee toch wel heel iets anders bedoelen: Elke mens beperkt zichzelf bewust of onbewust door angsten, afwijzing, verwerping. Hij

stoot zo een deel van eigen mogelijkheden, maar ook van eigen ware persoonlijkheid af. Je kunt niet zeggen: dit is goed, dat is kwaad en ik arme zondaar of aankomende heilige, zal alles in de wereld nu wel eens even in orde gaan maken.

Wanneer je zo handelt, verwijder je uit je besef bepaalde facetten van die wereld. Je kunt dan nog wel voor anderen zeer veel goeds doen. Maar je kunt niet meer daarbij het totaal van je wezen en krachten bewust inzetten.

Toch lijkt mij dit laatste juist datgene te zijn, waaraan elke mens behoefte heeft, wanneer hij de gespletenheid, die mens en samenleving schijnen te beheersen, voor zich geheel terzijde wil stellen. Hij moet dan beginnen zichzelf te zijn en wel met alle kracht, met gebruik van al zijn mogelijkheden.

Wie zichzelf wil zijn, mag niet in zelfbeklag terugdeinzen voor de feiten, moet niet alleen op een enkele, door anderen voorgeschreven wijze het erkend goede willen doen, maar zal met alle krachten, die in zijn wezen bestaan, zich moeten richten op datgene, wat op dat ogenblik voor hem belangrijk is.

Dat belangrijke is dan maar heel zelden een bevrediging van bepaalde lusten, of het overwinnen van bepaalde angsten. In de meeste gevallen gaat het eerder om een bevestigen van een waarheid, die je reeds in jezelf kent, met een terzijde stellen van alle zelfbeklag en een mobiliseren van alle energie om zo op de wereld werkelijk te tonen, wat je bent en je besef van eigen wezen waar te maken op een wijze, waarvan je feitelijk aanvoelt, dat zij onvermijdelijk is.

Indien ik zie naar alle mooie systemen op aarde, die u proberen te vertellen, op welke wijze u moogt mediteren en op welke wijze u dit niet moogt doen, u voorschrijven, hoe u de oneindigheid moet zien en de tijd moogt beschouwen, dan zeg ik bij mijzelf: ach, waarom zou je je houden aan een voorgeschreven mode, wanneer zij je niet past?

Velen zullen met mij eens zijn, dat je een mode alleen maar zo moogt volgen, dat je daarin jezelf zo goed en gunstig mogelijk kunt tonen. Maar waarom zoudt u het met mij eens zijn op dit stoffelijke gebied en gelijktijdig deze stelling afwijzen, wanneer zij op geestelijke en morele zaken zou slaan?

Bedenkt, dat er godsdiensten zijn, die u uit zullen stoten en zelfs verdoemd zullen heten, wanneer u een enkel van hun vele onbegrijpelijke dogma's niet kunt aanvaarden en de moed op kunt brengen dit te zeggen. Dat er staten zijn, waarin u bijna alles moogt doen, behalve dan zeggen, dat de leiders daarvan onjuist handelen. Zo zijn de mensen.

Waarom?, omdat men de gelijkvormigheid nastreeft en daarmee een ieder probeert te delen in twee delen: de uiterlijke persoonlijkheid met diens gedragingen en de werkelijke persoonlijkheid met zijn werkelijke mogelijkheden, die onderdrukt dient te worden. Deze verminkte mensen zijn dan niet meer in staat het geheel van hun krachten te gebruiken. Deze verminkte mensen hebben eigen geestelijke waarden en invloeden al lang terzijde gesteld, omdat men niet weet, hoe daarmee te werken.

Vele mensen hebben zichzelf geketend en verminkt om toch vooral niet op te vallen en er bij te kunnen behoren. Maar toch vindt men het vreemd, dat in een gemeenschap, die op deze verminking van het werkelijke ik is gebaseerd, steeds meer geweld wordt gepleegd, men oorlog wenst, terwijl men mogelijk zegt: de

vrede te begeren en te dienen. Een wereld, waarin men zegt begrip voor een ieder op te kunnen brengen, maar in feite een ieder, die de moed heeft anders te leven of te zijn, het liefst meteen zou doden.

Het zo sterk naar voren tredende dualisme in mens en maatschappij is volgens mij vooral het gevolg van de verminkingen, die de mens zichzelf en anderen aandoet. Waarmede ik naar ik hoop voldoende heb duidelijk gemaakt, wat de dualiteit in de mens voor mij is en betekent.

U geeft geen kommentaar en vindt dit alles schijnbaar mooi en goed. Laat ons er dan maar verder niet meer over praten. Een van u maakte kenbaar, dat men graag iets meer zou willen weten over Raspoetin. Vooruit dan maar.

Men heeft van de man een heilige of een demon willen maken. Hij was zeker iemand, die met volle overtuiging zichzelf was en uitleefde. Maar op zich is dit niet demonisch. Het is eenvoudig gebaseerd op een volledig gebruik maken van eigen mogelijkheden en kwaliteiten.

Mogelijk denkt men nu over die kwaliteiten anders dan eens de dames van Petersburg, die het erg prettig vonden, wanneer zij voor een ogenblik door de "heilige" werden uitverkoren. Maar houdt u even bij de feiten.

Niemand kon de tsjarewitsch genezen. Raspoetin kon het wel. Toch waren reeds vele bekende doktoren en zelfs wondergenezers bij zijn geval geraadpleegd. Zij konden niets, ook al geloofden velen onder hen, dat hun kennis of gave hen met een soort bovennatuurlijke aura van macht bekleedde.

Zij konden niets en deze boerenkinkel, deze als monnik geklede zwerver en rover kon het wel. Misschien wel, omdat hij zich nooit afvroeg, of iets wel mogelijk zou zijn, maar eenvoudig stelde: volgens mij is het zo.

De man kreeg hierdoor veel macht, want hij had invloed op de tsaar en diens vrouw. Indien deze laatste niet aan een soort godsdienstwaanzin had geleden, is het de vraag, of de man het zover gebracht had.

Maar als het gebruiken van je mogelijkheden en het streven naar macht plus het uitoefenen daarvan je tot een duivel moet maken, kun je je evengoed afvragen, of op het ogenblik niet een paar duivels onder het genot van een drankje bezig zijn het volgende nederlandse kabinet in elkaar te timmeren. Want ook deze mensen streven naar macht en gebruiken vele trucjes, die in de ogen van de meeste mensen ook allesbehalve lovenswaard zijn. De een liegt, of het al gedrukt staat en de ander heeft in zijn achterhoofd heel andere plannen, dan hij voorgeeft te hebben.

Zoiets mag je niet zeggen. Toch zal een ieder, die even nadenkt, beseffen, dat dergelijke dingen deel uitmaken van de functie van deze mensen en deel uitmaken van de wijze, waarop zij denken en leven. Indien dit bij hen aanvaardbaar is en voor hen aanvaardbaar is, dan moeten anderen dit beseffen en er rekening mee houden, naar mijn mening.

Zeker zijn deze mensen in mijn ogen daardoor geen demonen en als heiligen kan ik hen ook niet beschouwen. Maar waarom zou men dan voor deze mensen een andere maatstaf gebruiken dan voor Raspoetin?

Deze man was een schooier, die zich, middels weinig werk,

bedelarij en diefstallen, uiteindelijk wist aan te sluiten bij een nogal vreemde sekte en zich met al, wat hij daarbij geleerd had, op de duur wist op te werken tot een sociaal aanvaard persoon en zelfs tot een van de meest invloedrijke mensen in het toenmalige groot russische rijk.

De man was geen duivel en geen heilige, maar een mens. Een mens, die werkte met alles, wat hij ooit gezien en geleerd had en dankzij de mensenkennis, die hij ondanks alles wel degelijk in grote mate bezat, wist te doen gelden.

De man was zichzelf in zijn werken, zowel als in zijn lusten en fouten. Hij speelde een spel, maar zei gelijktijdig tot alle zich beschaafd achtende heren en dames: zo ben ik en zo moet je me aanvaarden.

Daarbij was de man zozeer van zichzelf overtuigd, dat hij alleen daardoor de meerdere was van al die verwaande, wankelmoedige, onevenwichtige mensen, die het rijk regeerden. Daarom heeft men zich lange tijd voor hem gebogen en eerst, toen de man een direkte bedreiging ging vormen voor hun wijze van leven en denken, hun invloed en bezit, hebben enkele van de moedigsten zich tegen hem gekeerd. Maar niet als helden, doch met vergift, sluipmoord, een aanval van velen tegen één.

Overigens kon de man werkelijk heel wat. Het is geen onwaar verhaal, dat de man letterlijk honderden genezingen tot stand heeft gebracht, waaronder meerdere in gevallen, waarin doktoren hun patient reeds hadden opgegeven.

Hij heeft vaak mensen genezen, zonder daarvoor enige vergoeding te vragen, anderen, die hij genas, heeft hij uitgeplunderd en afgeperst, door hem met zijn geestelijke macht te bedreigen.

Alweer: een duivel, die uit genezen gaat zonder bijbedoelingen, is voor mij onaanvaardbaar, maar ook een heilige, die zijn gaven gebruikt, maar dan ook gelijktijdig van elke gelegenheid gebruik weet te maken om zijn lusten en behoefte aan bezit te bevredigen, wil er bij mij niet in.

Raspoetin was een eenvoudig mens. Degenen, die hun macht door hem bedreigd gevoelden, hebben hem een duivel genoemd, degene, die door hem geholpen werden, noemden hem een heilige. In beide gevallen moest deze aanduiding eigen besef van zwakte of onjuist handelen verbergen.

Indien de mensen meer zichzelf waren geweest en minder om uiterlijkheden gegeven hadden, zouden zij zichzelf evengoed genezen hebben als nu deze monnik. Zij zouden door hem niet beïnvloed zijn, zij zouden hem niet gevreesd hebben. Kortom: de Raspoetin die u kent, was voornamelijk het product van de zwakheden van de gemeenschap, waarbinnen hij zichzelf was.

De mensen stonden op hun rechten, maar erkenden noch hun mogelijkheden, noch hun aansprakelijkheden. Dat is nu nog zo. Mensen, die staan op het behoud van kinderbijslag b.v., ontkennen, dat de ouders voor het ontstaan van hun kinderen wel degelijk aansprakelijk zijn en vergeten, dat werkelijke ouderliefde ook betekent, dat je bereid bent offers te brengen voor je kinderen, ook in de termen van bezit.

In uw maatschappij bewondert men de dierenmoeder, die haar kinderen groot brengt, zonder ooit een beroep op anderen te doen, maar vindt men het meteen onvoorstelbaar, dat ouders hun kinderen zouden kunnen en willen grootbrengen, zonder daarvoor voortdurend weer een beroep op anderen te doen.

Mensen kunnen zich vaak niet voorstellen, dat anderen hun eigen weg willen gaan en zelfs geen hulp van anderen zouden willen aanvaarden bij het oplossen van hun problemen. Mogelijk denkt u, dat dit alles maar heel weinig met Raspoetin te maken heeft. Maar dat is schijn.

De werkelijkheid is de volgende: Op het ogenblik, dat een profeet op staat, die zozeer in zichzelf gelooft, dat hij zijn totale geestelijke krachten kan gebruiken, wordt hij een ieders meester, ongeacht zijn morele instelling. Want degenen, die zichzelf niet kunnen of vaak ook niet willen helpen, willen van hem hulp verkrijgen en zullen zich daardoor, zeker wanneer die hulp ook gegeven wordt, onderdanig gedragen en gebonden achten.

Zelfs degenen, die hun eigen voorrechten daardoor aangestast weten, zullen aarzelen zich te verzetten. Zij zullen mopperen en intrigeren, alle heimelijke middelen gebruiken, die hen mogelijk ten dienste staan, maar geloven kennelijk niet genoeg in zichzelf en eigen vermogens om open en eerlijk hun krachten met de profeet te meten.

Raspoetin werd afgemaakt door sluipmoordenaars, die vriendschap en verering voorwendden tot hun ogenblik gekomen was. Iets, wat je steeds weer ziet gebeuren. Het geldt niet alleen voor het Rusland van eens met zijn bijgelovige bewoners, maar ook nu nog voor de gehele wereld en voor bijna iedereen.

Maak dus geen mystiek en wonderlijk verhaal van deze persoon Raspoetin, die - volgens mijn persoonlijk oordeel - een beperkte geestelijke rijpheid in de stof wist om te zetten in kracht en een mate van wijsheid, zodat hij in staat was zijn eigen ik te gebruiken om zijn innerlijke ikvoorstelling te manifesteren in de wereld, waar en hoe hij maar wilde.

Volgens mij zou een ieder zover kunnen komen, al is het erg moeilijk voor mensen, die menen, dat zij eerst zichzelf moeten veranderen. Maar wanneer je die weg wilt gaan, dien je eerst zo goed mogelijk jezelf te aanvaarden, jezelf te zijn.

U kunt tenminste reeds nu evenveel aandacht geven aan uw innerlijke krachten, ingevingen, gevoelens, als aan alle verklaringen, die onbekende hoofdredacteurs vandaag in hun dagblad hebben neergeschreven.

Dan zoudt u reeds meer uzelf zijn en meer kontakten vinden, niet alleen met hogere of andere geesten, maar vooral met de krachten, die in uzelf verscholen zijn, met uw eigen en werkelijke ego, zodat u ook uw eigen werkelijkheid en mogelijkheden beter kunt overzien en gebruiken.

Mogelijk zult u dan in de ogen van anderen ook een soort Raspoetin zijn, een oplichter, die manipuleert en op onbegrijpelijke wijze soms bepaalde dingen tot stand weet te brengen. Want dit oordeel van anderen is bij een dergelijke ontwikkeling volgens mij onvermijdelijk.

Zoals ik er van overtuigd ben, dat die anderen met onderwerping of afschuw zullen reageren, omdat zij in feite bang zijn voor de krachten, mogelijkheden en konsekwenties, die voor hen aan het bestaan van een meer bewust mens verbonden zijn.

Kortom: Raspoetin illustreert ons eerste onderwerp en demonstreert duidelijk, dat zij, die zichzelf willen zijn en eigen krachten bewust willen leren gebruiken, zich niet mogen storen aan de opvattingen van anderen en niet uit kunnen gaan

van een wijze van leven en denken, die anderen aanvaardbaar noemen, maar eerst en vooral zichzelf moeten leren zijn zonder daarom gelijktijdig hun eigen wezen als dwang aan anderen op te leggen. Dit is u hopelijk voldoende.

Vergis u overigens niet en denk niet, dat u toe werd geroepen: vooruit, ga nu je gang maar. Want dat kunt u alleen doen, wanneer u daarin zelf volledig gelooft. Hebt u enig voorbehoud, zelfs maar de angst, dat anderen het te weten zullen komen, of de vraag, of u iets tegenover anderen wel zoudt kunnen verantwoorden, dan moet u er niet aan beginnen.

Houdt mij ten goede: ik heb u niet aangemoedigd om nu voortaan alleen maar te doen, waarin u zin hebt. Ik heb u alleen duidelijk willen doen beseffen, dat het bereiken van een bepaald vermogen of een geestelijk peil gepaard zal gaan met een veranderde visie op eigen bestaan en de menselijke samenleving. Het trekken van konsekwenties, ook metterdaad, uit de besepte zaken is dan verder alleen maar een bewijs voor een werkelijke ontwikkeling van eigen ik.

x Komt uw betoog niet neer op een groei van het bewustzijnsbesef? Hoe groter geest, hoe groter beest b.v.?

- In het laatste geval stelt u dan, dat die groei op een bepaald niveau alleen maar hoog kan zijn, omdat zij op een ander gebied juist negatief of zeer beperkt blijft. Wat niet wijst op groei van een werkelijkheidsbesef.

Wel geldt: een mens kan niet geestelijk de ene norm aanvaarden en gelijktijdig stoffelijk de andere norm voor aanvaardbaar blijven houden.

Een mens, die werkelijk iets is en betekent, zal dit alleen kunnen door de eenheid, die hij innerlijk en uiterlijk vormt. Wat niet alleen tot uiting kan komen, in hetgeen iemand vertelt, berekent of ontdekt, maar tevens kenbaar zal moeten zijn in de wijze, waarop iemand leeft en beleeft. Indien anderen dit dan niet kunnen aanvaarden, is dit voor die anderen erg jammer, maar voor de persoon in kwestie is dit onvermijdelijk.

Waarmede ik aan het einde ben gekomen van mijn bijdrage. Ik hoop, dat u zult trachten mijn bijdrage in het juiste licht te bezien. Mij ging het er om bepaalde samenhangen duidelijk te maken aan de hand van door u gekozen onderwerpen.

Zolang u nog innerlijk gespleten bent en niet tot werkelijke eenheid bent geworden, moet u eerst maar eens zoeken naar een vrede in uzelf, waardoor het u mogelijk zal worden meer bewust en waarlijk uzelf te zijn.

Ik dank u voor uw aandacht. Goeden avond.

(bekort)

-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Ook in dit tweede deel van de bijeenkomst is het aan u te bepalen, waarover wij gaan spreken.

x Kunt U iets zeggen over de encountertherapie op de Emiliehoeve?

- Dat wel, maar neem mij niet kwalijk, wanneer ik zo nu en

dan een beetje afdwaal.

Het is een bekend verschijnsel, dat een man, die op zijn werk van zijn baas op de kop heeft gehad, ruzie maakt met zijn vrouw, zodra hij thuis komt. Hierdoor reageert hij af. In feite vormt deze vaak onredelijke houding voor hem een soort kompensatie voor z.i. ondergaan onrecht.

Er zijn echter nogal wat mensen, die zelden of nooit de kans krijgen zich van spanningen op een dergelijke wijze te ontdoen en daarna toch weer aanvaard te worden. Je kunt natuurlijk wel willekeurig tegenover anderen gaan schelden of erger, maar dat daarop een verzoening en aanvaarding zal volgen, is onwaarschijnlijk. Trouwens, in bepaalde gevallen levert zo iets alleen maar een pak slaag op, waardoor je je nog meer miskend en eenzaam gevoelen zult. Het gevolg is een toenemend isolement, dat wordt tot een ondragelijke eenzaamheid temidden van de mensen rond je.

Denk eens aan uw eigen land. Het doet mij, ook maatschappelijk, denken aan een moderne slaapstad: veel beton, alles mooi geregeld, maar weinig of geen menselijkheid.

Het oude vergroeide van kromme straatjes, de verschillende geveltjes, die aandacht eisen, voeren in een oude stad tot een voortdurend geboeid zijn door en je verbonden gevoelen met de wereld rond je.

Maar in een stad, hoe mooi ook, die dit slaapstad-syndroom vertoont, is van menselijk contact steeds minder sprake. Je zit daar maar, kijkt wat voor je heen, probeert jezelf te redden en slaagt steeds weer net niet, tot je er toe komt de gehele wereld uit je besef te bannen, omdat je toch geen antwoord krijgt.

Dat je daaraan zelf minstens zoveel schuld hebt als de anderen, zie je niet eens. Je voelt je miskend en vlucht weg, mogelijk in drugs, mogelijk op een andere wijze. Er zijn ook mensen, die wegvluchten in geweldplegingen, benden gaan vormen of dergelijke dingen.

Is iemand eenmaal verslaafd, gebonden aan dit negatief benaderen van het bestaan, dan heb je een therapie nodig, waarmee ~~altans~~ enigszins dit contact met anderen hersteld wordt. Je moet uit de beslotenheid van eigen gedachten, eigen gewoonten, het ritueel van je eigen beleven met al zijn verwerpingen en misnoedigheid loskomen en ontdekken, dat er anderen zijn, die ook problemen hebben.

In een dergelijke therapie kan het zelfs nuttig zijn, dat de mensen tegen elkaar gaan schelden, elkaar eens duchtig de waarheid zeggen, mits daarna ook een wederkerige aanvaarding mogelijk wordt.

Het leven is voor velen een monoloog: jij spreekt en niemand luistert, of: anderen spreken en je luistert niet eens, want je bent met je eigen gedachten bezig. Zolang dit blijft bestaan, is er alleen maar eenzaamheid, moedeloosheid. Dan word je gedreven door het gevoel: hier behoor ik niet thuis, maar wat moet ik dan anders?

Ik dacht, dat het punt, dat door u aangesneden werd, dit tegen elkaar opbieden, maar ook een elkaar dwingen de ander te beseffen, een methode is, waarmee men in vele gevallen dergelijke, rond 't ik opgetrokken, muren zal kunnen slechten.

Nederland is een land, waarin het, materieel gezien, de mensen erg goed gaat. O, dat gelooft men niet, want de koffie

is te duur en de werkeloosheid is te groot.

Geestelijk staan de zaken er echter slechter voor: Wat heb je er aan, wanneer je middels instanties alles kunt krijgen, wat je stoffelijk nodig hebt, maar er niemand is, die probeert te begrijpen, wat je werkelijk wilt, werkelijk nodig hebt?

Het is vaak belangrijker minder te hebben dan je in feite nodig zou hebben, maar ook te weten, dat je niet alleen staat. Beter wat minder doeltreffende hulp, maar dan wel op een wijze, waardoor je gevoelt: deze helper weet werkelijk, hoe ik er voor sta, hij geeft werkelijk wat om mij en mijn welzijn. Ik ben iemand, want een ander reageert op mij en mijn noden.

Ik meen, dat dit de zin van de encountertherapie ongeveer omschrijft: het gaat om een doorbreken van een isolement, waar bij men kan leren weer tot anderen te spreken en te luisteren naar anderen.

Het gaat er om de monoloog om te zetten in een dialoog. Dit moet ik goed heten, zelfs wanneer niet allen, die met deze benadering worden gekonfronteerd, haar op prijs zullen stellen.

Toch moet mij van het hart, dat ik bezwaar maak tegen de vaak paternale benadering van patienten. Iemand, die drugs gebruikt, heeft volgens mij ook recht zijn eigen leven te leven. Wanneer hij er af wil, moet je hem met alle middelen helpen natuurlijk. Maar dan is contact nodig en dat kan volgens mij alleen bestaan, wanneer je niet alleen je patient vertelt, wat hij moet doen en denken, maar hem ook de kans geeft je zo nu en dan eens duidelijk en ongecensureerd te vertellen, wat hij van jou denkt. Dus: ook de therapeut dient deel te nemen.

En wees nu eens eerlijk. Je kunt toch moeilijk verwachten, dat een losgeslagen mens, of een opstandige jongere zich zonder meer neer zal leggen, bij al hetgeen anderen in vaderlijke wijsheid voor en over hem besluiten?

Geef je patient de kans je te vertellen, waar volgens hem de fouten schuilen. Verdedig je, vertel desnoods ook, wat je van hem denkt. Heb je werkelijk fouten gemaakt, geef dit dan ook toe en wees niet bang te zeggen, waarom je ze maakte.

Wees ook in een dergelijke relatie een mens tegenover een medemens en speel geen komedie voor elkaar. Scheidslijnen, muren, moeten wegvallen. Zeker.

Maar denk dan eens verder, ga die generatiekloof eens na, die ook in uw land een toenemend verschijnsel wordt. De ouderen zeggen: wij hebben het altijd zo gedaan, dus is het zo goed en jullie weten nog van niets, jullie begrijpen er niets van.

Zelfs wanneer de kans groot is, dat degenen, die zo redeneren, groot gelijk hebben, mogen zij nog niet vergeten, dat de jongeren hun eigen ervaringen kennen, hun eigen inzichten hebben. Zij zullen immers niet bereid zijn deze ervaringen opeens anders te waarderen, hun inzichten te veranderen alleen maar, omdat een oudere dit van hen eist.

Om die kloof wat kleiner te maken, zullen beide partijen in de eerste plaats moeten leren weer meer naar elkaar te luisteren en toe te geven, dat niet alleen zij, maar ook anderen wel eens goede denkbeelden en methoden kunnen hebben gevonden.

Daarnaast zullen beide partijen moeten leren beseffen, dat

elke vorm van samenwerking alleen mogelijk is middels een compromis. Want daar kom je niet omheen.

Let wel: ouderen en jongeren kunnen wel degelijk samenwerken en verstandig met elkaar praten, wanneer er maar iets is, wat zij te samen willen doen. Wel is een wederkerige aanvaarding noodzakelijk. Dus niet bij een van de beide partijen een houding van " ik weet het en zal wel voor jou mee beslissen." En zeker geen air van " al dat gezanik. Die oudere weet het toch niet en kan het ook niet begrijpen..."

Maar samengaan, samenwerken kan alleen werkelijk en zinvol gebeuren, wanneer je ook met elkaar werkelijk in contact komt.

Ik heb grote bezwaren tegen elke vorm van ghettovorming.

Ik acht het b.v. onjuist, dat er steeds meer jongerencentra ontstaan, waarin de jongeren in feite meer en meer geïsoleerd worden van de ouderen. Ik acht dit onjuist en zou het het beste vinden, wanneer in een en hetzelfde gebouw de ouderen samen zouden komen voor een kaartavond of lezing en gelijktijdig jongeren met hun beat, dansen enz. En de cursussen, of het nu gaat om yoga of handenarbeid, zouden door beide groepen bezocht moeten kunnen worden.

Dus: bij elkaar in feite ook samenwerken. Dan kun je je heus wel eens aan de anderen ergeren, Je kunt hen desnoods eens uitschelden ook en voor je rechten op komen. Maar men zou ook moeten weten: alleen wanneer wij samenwerken, kunnen wij deze mogelijkheid in stand houden. Dan werkt men samen, men ziet wat van elkaar, men krijgt onwillekeurig ook meer begrip voor de anderen. De kans op een isolement wordt kleiner.

Nouja, dit alles is natuurlijk in de ogen van de zich verstandig achtende mensen alleen maar dronkemanspraak. Want zij zeggen: daar komt ergernis uit voort, dus niet doen. En: ik weet heus wel, hoe het moet ... Of zelfs: wanneer ik weet, hoe iets moet, mag ik toch een ander niet de kans geven dit op zijn eigen wijze te doen?

Dit laatste gaat er bij mij nu weer niet in. Zeker, wanneer je een ander iets moet leren, dan moet je van een bepaald programma uitgaan, dat is onvermijdelijk. Maar waarom zou de ander binnen het kader van dit programma dan niet de kans mogen hebben zelf te leren, zoals hij dit het beste doet? Waarom zou, vooral in het begin, die ander niet de nadruk mogen leggen op die punten van het programma, die voor hem interessant zijn?

Trouwens, in het onderwijs speelt dit al meer en meer mee. Men zegt niet meer: volgens de algemene norm taal 7 of taal 4. Men zegt iets over taalgebruik, spelling, aandacht, netheid, zorgvuldigheid enz.

In de opvoeding probeert men meer en meer de kinderen ook zichzelf te laten zijn. Maar dan komen zij in de maatschappij. Tijdens hun opleiding was er veel begrip voor hun eigen persoonlijkheid, veel hulp, zelfs de mogelijkheid hulp te vinden, waardoor zij hun eigen konkluktjes konden leren oplossen. Nu echter zegt een ieder: niets met je te maken, je moet het zelf maar doen. Zorg er zelf voor. Ik stel eisen en daar heb je je maar naar te voegen, anders kan ik je niet gebruiken.

In de school kon je voor een deel je eigen tempo bepalen, je prestaties werden afzonderlijk gezien. Nu kijkt men niet meer

naar de afzonderlijke facetten van je prestatie. Men kent een ijzeren norm. Daaraan heb je je te konformereren. Je moet presteren volgens de normen van anderen, anders kom je niet verder, zelfs indien je voor jezelf weet, dat de aangelegde norm niet juist is.

Er zijn heel wat jongere mensen, die daar niet tegen kunnen. Dan drinken zij wat teveel bier. Dan roken zij eens een stickie, dan slikken zij eens wat, snuiven wat, spuiten wat.

De buitenstaanders zeggen dan:foei, hoe kun je. Maar zolang je dat doet, leef je in een eigen wereldje met een eigen groep. Je voelt je sterk, gelukkig, denkt, dat je wat kunt. Je hebt het gevoel, dat je weer wat betekent, meent, dat je de gehele wereld kunt overzien, voelt je verbonden met de kosmos.

Het is niet meer belangrijk, wat een ander denkt, hoe een ander doet. Je wilt je prettig gevoelen. En in feite doe je niets meer of minder dan de alcoholicus, die drinkt om niet te voelen, dat hij ongelukkig is, of desnoods om een gezelligheid te vinden, die feitelijk niet eens bestaat, maar die hij voor een ogenblik meent te kennen.

De buitenstaanders zeggen al snel: Dat tuig? Weten die niets beters te doen? Waarop het "tuig" reageert met een: dat neem ik niet en nog meer op een eigen wijze gaat leven, zich meer en meer opsluit met soortgenoten en vrienden. Je leeft in een ghetto, net als eens de club van de rooie neuzen, die in kroegjes eens bekend was: mensen, die zich niet eens verwaardigden te luisteren naar, laat staan te spreken met iemand, wiens konsumptie onder de 2 liter per avond lag.

Die mensen konden alleen maar kontakt maken met anderen, wanneer er gedronken werd. Nu zijn er dergelijke mensen, die alleen maar even enig kontakt maken met anderen, wanneer er gerookt, gesnoven, gespoten wordt.

De buitenwereld beziet het en roept verontwaardigd: nu moet je toch eens zien of, wat welwillender: ach, die arme kinderen toch, die moeten wij helpen.

Maar er is bijna nooit iemand, die je duidelijk kan maken: mens, die muur, die je rond je innerlijk gebouwd hebt, heb je voor mij werkelijk niet nodig. Ik wil je aanvaarden, zoals je bent. Breek uit en je zult ontdekken, dat er wel degelijk een wereld is, die antwoord geeft. Maar dan moet jij ook leren praten, moet je geen stommetje spelen en alles in jezelf verbergen.

Je moet leren jezelf te zijn, mens, maar dan niet tegen alles in, maar door te luisteren naar een ander en antwoord te geven, eerlijk, maar ook met begrip voor de ander.

Wanneer men dan een therapie gebruikt, waarbij de mensen op de duur wat opgeluchter tegenover elkaar komen te staan en alle ergernis en frustratie er zo nu en dan eens uit kunnen gooien, zullen er zeker spanningen verdwijnen, zal men weer wat dichterbij de werkelijkheid komen te staan. Dan zal men meer bereid zijn tot luisteren en zal men ook meer geneigd zijn zichzelf te beheersen, waar dit nodig is.

Ook buiten de therapie ontstaat meer behoefte met anderen te spreken, emoties te delen. Er wordt een kontakt hersteld met de buitenwereld, dat lange tijd weggevallen was.

Natuurlijk, het is geen alzalmakende methode. Maar wanneer

een mens weet, dat hij niet alleen is, kan hij veel meer opbrengen, veellanger volhouden dan op het ogenblik, waarop hij voor eigen besef alleen is.

Wanneer je alleen een lange weg moet lopen en er steeds meer blaren op je voeten komen, dan kun je al snel niet verder meer. Je gaat er bij liggen. Maar loop nu eens mee met de vierdaagse !

Trommels, trompetten, mensen die zingen. Het voortdurende geruis van de blaren, die rond je doorplatsen. Je wandelt mee, je wilt je niet laten kennen. En wanneer er een ogenblik komt, waarop je werkelijk denkt niet meer te kunnen, is er iemand, die je een arm geeft, je meesleept. En jij op jouw beurt geeft, wanneer je iemand ontmoet, die nog minder voortkan, die weer je steun. Want jullie zijn allemaal samen. Je wordt beheerst door 't denkbeeld, dat je de finale moet halen, over de streep moet komen, strompelende desnoods, maar met bloemen in je hand. Die blaren vergeet je dan wel weer.

Dat is hetgeen gezelschap, samengaan, samenwerken kan doen. Eenzaamheid brengt het gevaar met zich sneller onder te gaan, omdat je minder presteert dan je in wezen kunt, omdat je niet vol wilt houden, het niet belangrijk vindt. Maar wanneer er anderen bij zijn, die zich ook met jou bezig houden, die met jou naar een doel streven, dan voel je je daardoor reeds bemoedigd, overwin je jezelf keer op keer, bereik je je doel.

Ik meen, dat iemand, die werkelijk verslaafd is, dit samengaan, waardoor je meer kunt verdragen, meer wilskracht op kunt brengen, hard nodig heeft.

Dan mijn visie: Ik vind het een soms wat harde therapie, maar voor hen, die willen, biedt zij de kans, meer met anderen samen te gaan. Dan kun je meer uithouden, wordt je wil sterker, zelfs wanneer het om afkicken gaat. Zo denk ik er over. En u?

x Er zijn nogal wat verslaafden, die niet voelen voor dergelijke therapieën, die er op neerkomen, dat je je aan moet passen bij de maatschappij. Want die verandert toch niet. Zij willen dan liever in hun eigen wereldje blijven en zeggen: laat maar zitten....

- Ik kan dat best begrijpen, want die lui zijn nu eenmaal geïsoleerd. Hun spreken is in feite de monoloog, waar ik op doelde. Voor mij mogen zij in hun eigen wereldje blijven, indien zij dit willen, maar dan moeten zij toch wel een vraag beantwoorden:

Wanneer jij je niet wilt konformereren aan die wereld van de anderen en wilt leven in je eigen wereld, heb je dan nog enig recht eisen te stellen aan de wereld van die anderen, die je afwijst?

Want het gekke is, dat degenen, die zeggen zich niet aan deze maatschappij te willen konformereren, over het algemeen het hardste schreeuwen, wanneer zij hun eisen stellen aan die wereld, vaak met het dreigement: wanneer ik niet krijg, wat ik wil, dan neem ik het wel. De konsekwentie van een buiten de maatschappij leven: afzien van alles, wat die maatschappij aan zekerheden en mogelijkheden biedt, willen zij niet aanvaarden. Pappa mag niets zeggen, niets vragen. Pappa moet de centjes verdienen en verder zwijgen. nietwaar?

Overigens kan ik mij voorstellen, dat er verslaafden zijn,

die deze en dergelijke therapieën afwijzen. Want je moet eerst kontakt willen aanvaarden, je moet eerst werkelijk willen afkicken en niet alleen bij willen spijkeren, voor je bereid bent een dergelijke emotioneel schokkende kuur te ondergaan.

Toch zou ik tot dergelijke mensen willen zeggen: Je wilt leven in je eigen wereldje? Goed. Maar wat kun je eigenlijk alleen? Leven in een wereldje van dromen, die steeds ijler worden, tot je in een toestand komt, waarin je alleen nog maar normaal kunt zijn, wanneer je je lichaam steeds verder vergiftigt? Even een kick, even een droom en dan weer jagen, jagen voor de volgende kick, opdat je toch alsjeblieft niet weer die ellende en pijn moet ondergaan: die kramp, die ogen die tranen, de ontstoken slijmvliezen

Indien deze mensen ondanks deze konsekwenties alleen willen zijn en blijven, zou ik zeggen: laat hen. Maar bescherm dan wel de maatschappij tegen hun eigen, diefstallen en geweld. Sluit ze desnoods op op een apart terrein, waar zij eventueel hun drugs zullen kunnen kopen, maar wel zelf zullen moeten zorgen, dat zij aan de nodige middelen komen om die te kopen en geen kans hebben hun roes te krijgen op kosten van degenen, die met hun eigen wereldje niets te maken hebben en die niet eens goed begrijpen, wat er met hen werkelijk aan de hand is. Ik vermoed, dat dan velen opeens wel de therapie aanvaardbaar zullen gaan vinden.

Overigens is het nare bij dit alles, dat elke in zich besloten groep, zowel als het geïsoleerde individu, de neiging heeft als goed recht te eisen, dat de gehele wereld beantwoordt, aan hetgeen men nodig heeft of wenst. En dat kan nu eenmaal niet.

Wat overigens nog niet betekent, dat je je zonder meer en aan alles behoeft te konformereren. Ik vind het trouwens een eigenaardig woord en heb de neiging u allen te vragen: Bent u al gekonformeerd?

Wat ik nog wil zeggen: konformiteit t.a.v. de wereld bestaat in feite niet eens. De wereld is zo veranderlijk, zo verdeeld, zo vol van afzonderlijke mogelijkheden en kansen, dat ieder, die dit werkelijk wil, heus voor zich wel een hoekje kan vinden, waarin hij past.

Mogelijk zegt men: maar die maatschappij geeft mij geen werk. Mogelijk. Maar dan is er altijd nog wel iemand, voor wie je wat kunt doen, al ga je maar een keer behangen bij een oude van dagen, die niet betalen kan, wat de zwartwerker voor het karwei vraagt.

Er is heus wel wat te vinden, er is heus wel wat te doen. Alleen: je moet er wel naar zoeken. Het wordt je niet thuis gebracht.

x Maar dat willen zij juist, plus alle rechten. En nu wil men nog heroïne gaan verstrekken ...

- Wanneer men dit wil, zult u van mij geen bezwaar horen. Maar degenen, die dit voorstaan, dienen zich wel te realiseren, dat men in feite zegt: Verslaafden, spuit je maar dood, hoor. Dan zijn wij van je af. Maar alsjeblieft niet asociaal zijn in je gedrag. Persoonlijk vind ik zo iets nog heel wat erger dan abortus Dit is iemand de kans geven om zichzelf te doden zonder hem te konfrontereren met een kans om zichzelf te redden, volgens mij.

Trouwens: zelfs een te grote bezorgdheid vind ik schadelijk. Wanneer je die mensen in alles zoveel mogelijk hun zin geeft, voorkom je, dat zij met de feiten, met de werkelijkheid gekonfronteerd worden. Of dacht u soms, dat men na de overgang bij ons aan kan komen met praatjes over rechten en zo? We zullen u aan zien komen, hoor.

Je moet de mens eenvoudig proberen te leren, dat hij niet alleen kan zijn en bestaan, maar alles, wat hij aan rechten kan bezitten, van de gemeenschap verkrijgt in ruil voor de plichten, die hij aanvaardt. En dat kun je het beste doen door hen met de feiten te konfronteren, zodat zij zelf daaruit lering kunnen trekken.

Wie niet leren wil, zal mogelijk daaraan ten gronde gaan. Best. Maar dan moet toch niemand hem helpen om extra gemakkelijk en goedkoop ten gronde te gaan. Dat is mijn mening.

x Mogelijk wilt u nog een klein ander onderwerp aansijden?
- Zoudt u nog iets kunnen zeggen over de zuid-mollukkers?
- Ojee. Nu ja, kort en duidelijk dan.

De republiek der Zuid-Molukken bestaat, dank zij een illusie, die niet op feiten is gebaseerd. Men neemt n.l. aan, dat er inderdaad een rechtspositie bestond plus een Vrij Ambon. Geen van beiden is het geval.

Tijdens onderhandelingen is wel over Ambon als een deelstaat in een mogelijke federatie van staten gesproken, maar nooit als een bestaande zelfstandige republiek, terwijl door Nederland of Indonesië ook nooit beloofd is, dat men de mogelijkheid tot het ontstaan van een republiek der Zuid-Molukken zou handhaven. Degenen, die dit niet geloven, want er bestaan nog voldoende acten, waarin de gehele ronde tafelkonferentie is vastgelegd, kunnen zich alsnog overtuigen.

Ten tweede: een volk, dat een zekere souvereiniteit toestaat aan een ander volk binnen zijn grenzen, mag zich er niet over verbazen, dat een dergelijke groep zal trachten haar gezag uit te breiden, tot dit ook de gastheren omvat.

Ten derde: Je kunt nooit binnen een gebied rechtens wetten maken, die voor twee groepen een verschillende betekenis hebben. Sta je de een het bezit van wapens, zelfs stilzwijgend, toe, dan mag je anderen het recht zich te wapenen niet onthouden.

Men heeft echter stilzwijgend wapenbezit bij de gasten aanvaard. Dit vormt nu een dreiging, waartegen de nederlandse burger niet voldoende mogelijkheid tot verweer heeft.

Ik wil verder opmerken: Je kunt mogelijk geweld met geweld tijdelijk teniet doen, door de pleger van geweld te doden.

Maar een dergelijk geweld, dat uit onvermogen geboren wordt, betekent niet alleen een nederlaag - ik citeer uw ministerpresident. Het is in feite een bewijs van onvermogen, dat je jezelf toekent, omdat je daarmede toegeeft, dat je zelfs niet beschikt over de vaardigheden, die nodig zijn om met een betrekkelijk kleine groep en betrekkelijk geruisloos een dergelijk probleem snel op te lossen.

Dit terwijl - en dit zal men de ambonnezen toe moeten geven - de gasten wel beschikken over mensen, die onder soortgelijke omstandigheden met een volledige inzet van zichzelf op korte termijn een oplossing voor een dergelijk probleem zouden kunnen vinden.

Nog enkele verdere opmerkingen, zo te hooi en te gras:

Ik zou zeggen: een ieder, die schade berokkent aan anderen, zou volgens mij daarvoor ook op moeten draaien. Ik vraag mij af, hoe men dit met de ambonnezen zou willen regelen. Mogelijk kan de RMS een polis nemen tegen schade aan derden, een soort w.a. verzekering.

Ik betreur, dat men niet beschikt over de mogelijkheid de schade te claimen van de betrokkenen, daar men niet over de juridische mogelijkheid daartoe schijnt te beschikken. Je kunt wel de daders afzonderlijk aanspreken, maar niet de gehele gemeenschap, ofschoon het geheel van de schade in feite uit die gemeenschap en haar opzet voortkomt.

Anders gezegd: Al heeft de heer Manusama het niet zo bedoeld en de heer Lokollo en alle anderen ook niet, zijn zij, alleen reeds door het feit dat zij de illusie van een onafhankelijke RMS en het recht daarop handhaven, dat zij de verantwoordelijkheid en medeaansprakelijkheid voor hun huidige situatie hebben gepredikt, zeker voor al het gebeurde, mede aansprakelijk te achten. Een aansprakelijkheid, waar zij zich, wanneer zij oprecht zijn, niet kunnen onttrekken.

Verder kunnen het heel goede mensen zijn, die het heel goed menen, maar zij leven in feite in een droomwereldje, terwijl zij beter zouden kunnen en moeten weten.

Mogelijk zou het goed zijn deze mensen in een konfrontatietherapie eens tegen anderen te laten zeggen, wat zij werkelijk denken en gevoelen. Dat zou leuk zijn voor de t.v. ook. B.v. dominee Matiari tegenover van Agt, Manusama tegenover Joop - twee van die zijige typen tegenover elkaar zou best leuk zijn. Zet dan b.v. een jonge beroepsmarinier tegenover een van de molukse jongeren. En dan maar elkaar de huid vol schelden, elkaar eens eerlijk zeggen, wat men van elkaar denkt. Mogelijk denkt u, dat dit wel mee zou vallen, maar ik betwijfel dit.

Tenslotte: Deze mensen, zeker de jongeren, zouden niet in staat zijn gelukkig te zijn onder de kondities, waaronder zij op het huidige Ambon zouden moeten leven. Zij denken aan zachte muziek, tropennachten en belangrijkheid: luchtspiegelingen.

Dit is de tragiek van de jongeren. Laat de ouderen desnoods staatje spelen. Hun tijd is voorbij. Maar denk aan de jongeren, die niet eens weten, waarvoor zij werkelijk vechten en soms sterven, die niets weten van de mogelijkheden, die er voor hen en de anderen wel degelijk bestaan en toch zichzelf ten gronde richten en zich tot vijanden verklaren van de gemeenschap en samenleving, waarvan zij feitelijk deel uitmaken.

Dit is het drama: jongeren, die steeds gewelddadiger gaan optreden, niet alleen bij gijzelingen e.d., maar bijna overal. Jongeren, die lijden onder een minderwaardigheidskomplex, dat tot ontstellende vormen uitgroeide, dank zij de dromen, waarmee zij zijn grootgebracht en dit overkompenseren door een toenemende agressie, die niet meer aanvaardbaar is. Maar ja, zij leven in een gemeenschap met eigen gebruiken, taal, waardigheden, rangorde en discipline, die zich afzet tegen de maatschappij, waarin toch ook zij moet leven.

Indien dit geen drama is, ben ik er een. Mijn dank voor uw aandacht.

Goeden avond.

(bekort)

d.d. 24 juni 1977

-0-0-0-0-0-